

betűtő: LYMK KONISH. SAKKÖK
betűtő's IDEJE: 1984.

TART.: TRÉFAK - FALUCSÍFOLÓK

_____

27 lap - DUPLUM!

FÖLDRAJZI MUTATÓ: ZIMÁNY
SAKMUTATÓ: XXVI.

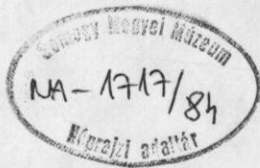
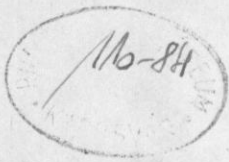
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRA'S

ÁTVEVETVE A NA-1717/84 - es TETELE ARÓL.

TRÉFÁK - FALUCSÜFOLÓK

/ ifjúsági pályázat /

Készítette: Az IUMK Honismereti Szakkörösök

/ 9- 15 éves tanulók /

Szakkörvezető: Orbán Gézáné Biró Emma

tanító

1. Andocs: Tejeseknek nevezik őket, mert annak idején az elsők között alakítottak itt tejbegyűjtő állomást. Azt mondták, hogy az andocsiak még a pintesüvegből, meg a kobakból is tejet ittak.
 Református községben /pl. Somogyaszaló/ élcelődtek az emberek, ha valami nem sikerült, hogy maj az andocsi szép Szűzmária megsegít. Persze ők nem hittek benne.
 A monda szerint Kalocsáról eljött a Mária Andocsra. Itt ugy fogadták, hogy a kalocsaiak hiába jöttek érte térden állva, akkor sem ment vissza. Szépnek meg azért szép, mert sok ruhája van. Búcsújáró hely. Egyházi ünnepeken más-más ruhákban öltöztetik. Ezeket a ruhákat a hívek hozzák, a világ minden részéből.
2. ATTALA: Sülled már Attala. Sülledváriaknak nevezték őket. Nagyon lapos, vizenyős helyen van, aztán ha ott, vagy másut volt labdarugó mérkőzés és az attalaiak kikaptak, akkor a győztes csapat szurkolói azt kiabálták, hogy "Süledm már Attala.
 A másik név a Tilósek. Nagyon sok kendert termeltek és ezt ki kellett tilolni. Az asszonyok reggeltől esti ezt csinálták. Az egyik asszony úgy elfáradt a tiloló melletti állásban, illetve munkában, hogy az egyik lábát feltette pihenni a tilóra. Páros tilón dolgoztak és a másik társa meg jó rávágott a lábára. Azóta mondják, hogy az attalaiak még a lábukat is kitilolták.
3. BAKHÁZA: Kanháza, Kanfalu, Jajfalu, így csúfolták őket a háromfaiak.
4. BALATONBERÉNY: A filmesek készítettek itt egy filmet.
 A falu végén a névtáblára Balatonszutyó volt felírva. Azóta a környékeliek szutyogóknak nevezik őket.

5. BALATONKERESZTUR: Ugy áll mint a földi halandó a keresztútban. A falu közepén egy keresztútván. Négy fele lehet menni. Régen nem volt utirányjelző tábla. Az egyszeri ember megállt a közepén és azt mondta:
- A Jézus se tuggya merre köll mönni, nem, hogy egy földi halandó.
6. BALATONMÁRIA: Vízherdtának nevezik őket. Főleg Zala megyéből települtek ide. Ezért ez az elnevezés. A Zala hozta, a Balaton húzta őket.
7. BALATONÖSZÖD: Így csúfolják őket : Öszödön, ha kínálnak ennivalóval : - Öszöd, nem öszöd, nem kapsz mást.
8. BALATONSZEMES: Szemesi embernek áll a világ. / Minden sikerül nekik. / A falu határában áll egy vár, annak Bolondvár a neve. Ezért Bolondváriaknak is nevezik a környéken őket.
9. Baté: Sorba megy, mint a batai bíróság. Sok helyen mondják róluk.
- Nem tetszett, hogy hol van a templom. / Kint van a falu végén a temető közepén. / Elhatározták, hogy eltolják, borsón begurítják a faluba. Nekigyürköztek az előljárók a bíró, azt mondta, hogy akkor tolják mikor ő szól, hogy :- Egyszerrel! Persze nem sikerült nekik. A mondás viszont azóta is járja, hogy egyszerre megy, mint a batéi templomtolás.
10. BÁLVÁNYOS: Hitehagyott bálványosiak. Bálványimádók. A monda szerint közel, a hozzátartozó Jaba pusztán volt egy domb azt hívták bálvány dombnak. Annak az oldalába volt egy kemenceszerű nyillás ott állt egy ősz ember és az arra járókat kérte, hogy váltsa meg őtet. Bujjanak be a kemencébe, jól járnak, mert ott sok kincs van. De két kaszás ember őrzi a bejáratot. Senki nem mert bemenni. Így az ősz öreg ember siránkozott, hogy nem váltja meg senki.

11. BEDEGKÉR: A szomszédos községek a kérieket tótoknak, a bedegieket politikusoknak nevezik. Sok tanult ember került ki ebből a községből. A változó világban jól tudtak alkalmazkodni. Ha úgy hozta a helyzet kántorizáltak a templomban, máskor meg pártgyűlésen szónokoltak.
12. BELEG: Egy belegi ember és egy bélavári menyecske utazik a vonaton és beszélgetnek. A bélavári érdeklődik:
- Halli, maga mönyecske há valósi?
  - Belöki.
  - Én mög hát Belevári vagyok. - Felelte a férfi.
13. BOLHÁS: Bolhás vitézeknek nevezik őket.
14. BÖHÖNYE: Böhögyüek. Sok volt a szőlőjük régente. Böhögyüek, nagy bögyüek.
15. BŐSZÉNFA: Az itt élő németeket Bőzingnek nevezték. A szomszéd falusiak, meg bő ingeseknek.
16. BUZSÁK: A népmonda azt tartja, hogy mikor Jézus Krisztus a földön járt, találkozott egy idevalósi emberrel, akinek sok lisztje volt. Hiába kért azonban tőle kenyeret, nem kapott. Erre megátkozta a falut, hogy minden gazdag ember zsákjában ezután, csak búbanat termjen. Ettől kezdve lett a falu neve Bú-zsák.
17. BÜSSÜ: Az itteni uradalomban birkákat tartottak és ezért a büssüieket csak birkásoknak nevezik. Utban van, mint a büssüi kereszt. Zimányból, ha megy az utas a Gölle és Gyaláni utkereszteződésben van egy kereszt az erdő szélben, az utban. Ez miatt mondják ezt a mondást. "Beterítte, mint a büssüi ember a pincét!" A büssüi ember ásott egy pincét, éjjel egy másik ember, meg betemette.
18. CSERÉNFA: A tréfgás hagyomány szerint a falu neve eredetileg Sráglafa volt. A falubeliek szégyelték ezt a nevet, a

- sz sraglát befűzték vesszővel, azóta Cseréffának hívják.
19. CSOMA: Zsirosok. Az egyik gazdának nagyon sovány volt a földje, nem termett semmit. Tanácsolták neki, hogy ha valami hasznát akarja venni, akkor bizony meg kell zsirozni. Az ember szó szerint értette. Amikor szántott, szántás után a boronára kötött egy pár tábla szalonnát és addig járt a földön, míg le nem kopott a szalonna a bőriről.
20. Csombárd: A csombárdi bárónő Somogyaszalóba menekült a háboru idején. Bornemissza volt a neve. Egy családhoz minden délután járt teázni. Abban az évben igen bő termés volt szőlőből. Jó borok is vannak Aszalóban. A tea mellett egy kis pohár bort is elfogadott. Mindig azt mondta;
 - Biró uram ezért a finom borér még a nevemet is megtagadom.
 Azóta járja az a mondás: " A jó borér, még a nevét is megtagadja, mint a bárónő."
21. BÁRDUDVARNOK: Az egyik gazdának nagy , meredek dombon volt a háza. Búzá¹t akartak vinni a malomba. Nem tudta hogyan vigy²gye le. Kitalálta, hogy lecsusztatja szánkón. Az érdekes, az benne, hogy mindez nyáron történt. Azóta mondják, hogy:
 - "Szánkón húzzák , mint a bárdi ember a búzáj¹át."
22. CSÖKÖLY: Baltásoknak, búbosoknak nevezték őket.
 Baltásoknak azért, mert hirtelen emberek voltak és gyorsan forgatták a baltát veszekedéskor.
 Búbosoknak, meg azért, mert a népviseletükben a kendő alatt egy magos pánt volt, mint egy sima korona.
23. FELSŐMOC SOLÁD: Pocsolyás Mocsolád. Az éretlen szilvát megverték, hogy kéküljön.
 Az egyik pusztai ember hallgatta a rádiót, a híreket. Bizony akkoriban nem mondtak valami szépeket, ugyanis 56 volt.

Mérgibe, hogy csupa rosszakat mondott a rádió, leköpte.

Azóta járja itt az a mondás, hogy:

- "Leköplek, mint Kun a rádióját."

Az egyik pusztán volt egy hibás, kicsi ember. Mindig arról álmodott, hogy megnőtt. Egy éjjel keresztbe feküdt az ágyon. A lába a falat érte. Hirtelen, ahogyan felébredt, azt érezte, hogy eléri az ágy végét. Gyorsan kiugrott az ágyból és szaladt az anyjához.

- Észanyám, észanyám, mögnyütem!

Azóta mondják, ha valaki kicsi marad, hogy:

- "Ugy meg-nyüt, mind az Aspián."

Mocsoládiaknál tavasszal van a búcsú, amikor még csak saláta van. Ezért salátás búcsúnak nevezik.

Huncfutok, mint a mocsoládi reformátusok. Ez fölött még a pap is szömöt hunyt. Volt egy pap, aki^{nek} a predikálás közben mindig csukva volt a szemw.

24. Fiad: A szomszédos község lakói a Kisbáriak a fiadiakat gudócoknak, szénégetőknek nevezték. Az égetéshez a fát un, gubócokba rakták, innen az elnevezés.

25. GADÁCS: Gadácson egy felől sütik a pogácsát, szokták mondani. A falu ugyanis egy sorból állt.

"Hopp Döröcske, hopp Gadács, van tarisznya, nincs kalács."

Ez a szólás a gadácsi svábok takarékoságát példázza, Gyakran üresen vitték el a tarisznyát, de elvitték, mert a módját megadták.

26. GÖLLE: Szokták kérdezni, ha Gölle szóban jön, hogy hogyan ment a göllei bocskor Attala felé?

A göllei ember a vásáron vett egy bocskort, mindjárt fel is húzta, Elindult hazafelé. Útközben csak lefelé nézett a bocskorra, közben ezt mondogatta:

-Ez szebb, ez jobb!

Közben lépegetett. Nem vette észre, hogy nem hazafelé, hanem Attala felé megy és Attalába ért.

Az a szólás is járja, hogy:

- Nincsen párja a göllei bocskornak!

Az egyszeri ember bocskort árult a vásáron. Messzehangzón kiabálta a fenti szöveget. Mikor aztán a vevők odasereglettek, hogy ebből a páratlan szépségű bocskorból vegyenek, mindenki csak fél párat kapott. Mikor reklamált, akkor mondta a kikiáltó:

- Hiszen nem azt kiabáltam, hogy nincsen párja!

Igy aztán jó reklámot csinált a bocskornak. Mert végül párosan adta el.

Az a mondás is járja, hogy Igalba, módosér, Göllébe dógosér nem kell menni.

Mikor a bőrkabát kezdett divatba jönni, a gazdag göllei ember is venni akart. Igen ám, csak nehezen lehetett hozzá jutni. Már akkor is pult alól adták. Bement az üzletbe és kért bőrkabátot. Azt mondta az eladó, hogy:

- Van, de meg kell sózni! /vagyis borraivalót kell adni/

- Abbu nincs hiba! - mondja a vásárló.

Elszaladt a csemegébe és hozott három kiló sót. Azóta járja a mondás, ha valaki meg akar fizetni valamit, hogy:

- " Megsózta, mint a göllei ember a bőrkabátot."

Ez is régebben történt Göllébe. Két komaasszonynak egyszerre végzett a lánya a nyolcadik osztályban. Beszélgetnek, hogy hova mennek a gyerekek. Az egyik azt mondja, hogy:

- Én a gimnáziumba küldöm Kaposba.

A másik meg azt mondja:

- Tuggya komámasszony én azt akarom, hogy orvos legyen,

én Pestre küdöm az egyetemre.

27. GÖRGETEG: Hepehupás vidék, ezért görgőnek nevezik.
28. GYUGY: Kisebb búcsújáró hely volt. Azt szokták mondani /Somogyaszaló / elmegyünk Gyugyra búcsúra. Reformátusok azt is mondják, hogy:
 - Elmegyünk Gyugyra jajgatni! / mivel az uton a búcsújárók énekelni szoktak/
29. HÁCS: Gyermeksúfoló: Bácsi, ácsi!,-maga nem hácsi?
30. HÁROMFA: Cekkörösöknek nevezik a szomszéd, és környékbeliek. Háromfán mindenki csuhéból kötött magának szatyrot. Összement mind a háromfai csumacekker!
31. HETES: Hét házból áll mind hetes.
 Borsósoknak is nevezik őket. A templomuk dombonx van és le akarták gurítani a faluba. Borsót szórtak elé, hogy majd azon legurul.
 A következőt is mondják:
 - Olyan bolond vagy mind a hetesi toronyóra.! Az összevissza ütött.
32. EGAL: Tökösöknek nevezik őket. Nekik meg tökös búcsújjuk van.
 Gyermeksúfoló: Az igali tökös rétes, egyik hosszú, másik édes. / Lásd még a göllei szólást, ami ide vonatkozik./
33. KAPOSFŐ: Régi néven Szomajomnak nevezték.
 Gyermeksúfoló: Kaposfő, Szomajom, mind a kettő nagy majom!
34. KAPOSFÜRED: Gudócok, lókupecok, lókereskedők. / Aszalóiak csúfolták így/ még a kalapjuk is másképpen volt betürve mint a másik községbelieknek. A tetejét nem türték be, csak elől.
 Káposztások: a plébánosuk sorkosztan volt a faluba.

Mikor hozzákerült valakihez, mindenki azt akarta megtudni, hogy mi a plébános kedvenc étele. A kántor vállalkozott, hogy ő majd megkérdezi és ki is énekli. Ugy is lett. Kiderült hogy a plébános a töltött káposztát szereti. A kántor a következő misén ki is énekelte:

- Káposzta, káposzta, jó füredi káposzta!

Ezentul minden háznál töltöttkáposztát adtak ebédre. Mikor aztán a jóból is megártott a sok, akkor a kántor a misén elkezdte énekelni:

- Káposzta, káposzta ölég má a káposzta!

Füredi bőszyoknyások. Az asszonyok, az öregek talán még most is bőszyoknyába jártak. Alatta, az alsószoknyának volt egy zsebje, abba tartották a pénzt. Mikor aztán a vásárba vettek valamit, akkor fel kellett hajtani a kötényt szoknyát.

A vásárba mikor már megegyeztek, akkor a huncut fiatalember ezt mondta a füredi menyecskének:

- Hajcsa csak fő a szoknyájját, megnézzük van-e alatta valami?!

36. KAK PUSZTA: Hétházi kakaik.

A meneküléskor Magyareregen kérdezték a kakaiktól:

- Maga kaka, vagy Kakru gyütt?

37. KABOSHOMOK: Klumpások. Sok volt a sváb és klumpába jártak, még a misére is. A klumpát kívül hagyták, ahova be- mentek. Sokszor megviccelték őket, hogy összecserélték, vagy eldugták.

Hushagyó Kedden, illetve hamvazó Szerdára virradóra a vén- lányok ajtajába egy nagy kupac ganyét szórtak. Sokszor még az ajtót sem tudták kinyíttani.

Homokon van egy kút a határba, amelyikben barna békalencse volt. Aki belenézett barna pöttyöket látott benne. Azt mondták régen, hogy a szeplős gyereket ebből a kútból hozza a gólya.

38. KARÁD: Bicskásoknak nevezik őket. Sokáig nem mulott el olyan multság, vigalom, hogy verekedés ne lett volna. a karádiak mindent bicskával oldottak meg.

39. KÁNYA: Szintén bicskások.

Valamikor élt itt egy remete. Az a mondás járja, hogy:

- Ugy élsz, mint a kányai remete!

40. KÁRA: Mária Terézia erre járt. Elvesztette az arany hajtűjét és nagy volt a kára.

41. KERCSELIGET: Heten vannak mint a kercesligeti ördögök.

Kercesligeten éppen olyan templom volt, illetve olyan épült, mint Zimányban. Mikor már tető alatt volt, de még nem volt ajtaja, éjjel bement egy disznó. Egy fekete disznó. A dékány be akarta támasztani az ajtót, hát hallja ám, hogy valaki ott jár. Átment a plébánoshoz, és elmesélte, hogy valami fekete ördögféle jár a templomba. A plébános összeszedett minden szent dolgot, gyertyát, imakönyvet és elindultak. A plébános ment elü, az égő gyertyával. A disznó megijedt és ki akart szaladni. Beszaladt a plébános lába közé, az ráesett a hátára és a disznó szaladt vele. A gyertyával a kezébe hadonászott és azt kiabálta a dékánynak:

- Isten veled Jancsi! Én má mögyök!

Klumpásoknak is nevezik őket. Vitték a vásárba a klumpákat. Jó vásár volt, de azért maradt is. A fiatalember a kocsmába jót ivott, a jó vásárra. Hazafelé elvesztette a maradék klumpákat. Otthon aztán kerhóra fogta az édesapja. Vissza küldte az útra. Szokta mesélni, hogy mire összeszedte adigra kijózanodott.

42. KÉTHELY: Szokták mondani, hogy aki Kéthelyen járt:

- M^ama egy időben vótam Kéthelönn."

43. KISBÁRAPÁTI: Mocsoládiak kobakosoknak nevezik őket. A kobak totyább, mint a hébér, és olyanba vitték a mezőre a bort. Felfüstölték és szép piros színe lett.

A lusta tehetetlen embert rongyembernek nevezik. Kisbárt körülvevő faluban, ha szóba hozzák ezt a kifejezést, akkor tréfásan megjegyzik, hogy nincs már rongy ember, mert a kisbáriak agyonütötték.

Egy gazda észrevette, hogy a pincéjében benn jár valaki. Ez a hegyen volt. Elhatározta, hogy meglesi és a végére jár a dolognak., de ha keze közé kerül az illető., hát nem menekül ép bőrrel. Este, mikor besötétedett, kiment a szőlőhöz. Hát látja ám, hogy a szőlő végébe, ahová a felesége szokott veteményezni, ott áll valaki. A fokosával jól odavágott, hogy az menten elterült, szó nélkül. Aztán még tovább ütötte. Mikor hazament elmesélte, hogy megvan a bortolvaj. Ugy helyben hagytam hogy talán ott is maradt! Bizony ott maradt, mert a felesége készített egy madárijesztőt, hogy a magot a madarak ki ne szedjék a földből. Így ütötte agyon a kisbári ember a rongyembert.

Azóta nimcs rongyember a környéken.

44. KISGYALÁN: Heten vannak, mint a gyaláni ördögök.

Meguszták, mint a Gyalániak a hajdinát.

A gyaláni emberek elmentek vásárra, Hajnalban indultak.

A határon mentek keresztül. Éppen virágzott a hajdina.

Azt mondja az egyik:

- Jaj, mekkora víz van itt!

Nézik, hát tényleg víz.

Hát én mondom, ne kerüljünk semerre se, usszuk át!

Ugy is lett. Levetköztek gatyára. A ruhájukat a kezükbe vitték és átuszták a hajdinát.

Mikor átérték, akkor vették észre, hogy nem is lettek vizesek. Így lettek a gyalániak hajdinások.

Gyaláni bakkancsosok: Jómódu emberek laknak Gyalánban.

A bocskor és a papucs után, mikor kezdett divatba jönni a bakancs, a gyalániak is vásároltak maguknak. Mindenütt dicsekedtek is vele. Egyszer még labdarugó mérkőzésen is bakancs volt a gyaláni focista lábán. Így ragadt rajtuk a bakancsos név.

45. KÖRÖSHEGY: Vőgybe szorultaknak nevezik őket. Körös- körül hegy veszi őket körül.
46. KÖTCSE Kötcsse, kötcséges" az oda utazás, oda jutás. Nincs va sűtja.
Kötcsse, Csicsal, Teleki, csak a kódis szereti. Mivel, hogy az gyalog jár mindenfele.
47. KUNTELEP: A görgetegiek Kuntelepnek nevezték, a rossz földje miatt.
Kuntelep, Görgeteg, összefutnak görögnek.
48. KUTAS: Aki itt megfordul azt, csak kutyával vizzel kínálják.
49. LÁBOD: a lábodiak találós kérdése:
- Mi folik a két Lábod között?
Felelet: a Rinya. ti. a Rinya két részre osztja a falut: Nagy- Lábodra és Kis-Lábodra.
50. LIBICKOZMA: Lekozmált a gánicája.
51. MIKLÓSI: tutyisoknak nevezik őket, mert cifra tutyiba jártak.
52. MERNYE: Ha valaki merész cselekedetre szánja rá magát, azt szokták mondani, ha nehezen kap bele:

- Na te sem voltál még mernyén!

Ti. nincs bátorsága neki kezdeni.

Krumpli térdelők:/ ennek több változata, magyarázata van/
Nem főt meg a krumpli parázsra és, hogy megpuhuljon, meg-
térdelték.

Igen vallásos emberek laktak Mernyén. Reggel mikor, mentek
a hajnali misére, nagyon hideg volt. A templomba is.

Tél volt. Korán kisütötték a krumplit, betették a péntő
zsebbe és mikor le kellett térdelni, akkor a térdük alá
tették a meleg krumplit.

Az itt lévő summások akik a papi birtokon dolgoztak, szed-
ték a krumplit. Ugy elfáradtak, hogy letérdeltek és úgy
szedték a krumplit.

Ők is megverték a szilvát, hogy kéküljön.

53. MÉRŐ: Libások. A falu mellett a rétehen még ezer libát is
legeltettek. Még a vásárra is vitték a libákat.

54. MESZTEGNYŐ: Olyan lapos, mint egy teknő. Meszes teknyőnek
hivják.

Szemérmetlenek, mind a mesztelen nő.

55. MOSDÓS: Ők is eltolták a templomot, mert nem jó helyen volt.

56. NAGYBERKI: Fölhuzták a tehenet a templom toronyba, mert ott
kizöldelt a fü és legelje le. Mire felért a tehen kilógott
a nyelve, megfulladt. Az egyik ember elkiáltotta magát:

- Néd a, má kanyaríjja ám!

57. NAGYCSEDELY: Sebheles csepelieknek nevezik őket. Mikor még
a himlő pusztított, aki megmaradt is az arcán csunya módon
meglátszott.

58. NAGYKORPÁD: A környéken ez a mondás járja:

- Átestem, mind a Korpádi ember a felesége halálán.

Egy Korpádi ember ugyanis haragba volt a feleségivel, és az asszony halálakor mindössze ennyit mondott:

- Na ezön is átestem!

Egy másik szóláshasonlat:

- Többet dőgoztam, mind a korpádi ember vasárnap!

Akkor mondja valaki, ha egész nap semmit sem dolgozott.

59. NAK: Tollasoknak nevezik őket. Régente lakodalomkor, amikor az ifju pár kijött a templomból, az ajtóban tollat szórtak rájuk. Azért, hogy tollasak, gazdagok legyenek.
60. NÁGOCS: A szomszédos községekben a falu lakóit csollány evőknek nevezik, csufolják. A Zichy grófoknak volt itt kastélyuk. Azok ettek meg mindenféle gezemicét. A szakácsné elmeséte, hogy meg kellett korán tavasszal a csollánt készíteni. Aztán rajtuk maradt ez e csufnév.
61. ORCI: Hajdinasoknak nevezik őket. / lásd 44. monda./
Orci, Zimány, Patalom tettek a hatalom.
62. PAMUK: Gunyneve homok, mert a takaja homokos.
63. PATALOM: lásd a 61. község alatt.
64. PATOSFA: Padosfának nevezik őket. Egy nagy fa állott itt és az alatt egy pad volt.
65. PÁLMAJOR: Cigány tanya. Azt beszélnek, hogy még a tanító is megtanult cigányul beszélni, mert másképpen nem boldogult velük.
66. PETTEND: A pettendiek vitték keresztbe a létrát.
67. POLÁNY: A falu határa a mernyei papi birtokhoz tartozott. Természetes az erdőség is. A polányiak kérték, hogy valami csekély kis fát vághassanak az erdőből. Annyit engedélyeztek ahol egy létrát kivisznek. A polányiak meg csináltak egy jó hosszú létrát, és azt keresztbe vitték az erdőn. Ami

útba esett fa azt mind kivágták.

68. PORROGSZENTKIRÁLY: A hagyomány szerint egyszer erre járt Szent László király, akinek a kocsijából kiesett a kerékszög. Egy zsellér észrevette és a lyukba szög helyett az ujját dugta. A király megkérdezte tőle, hol lakik, de zsellér nem mondott semmit, mert a falunak nem volt neve. Mindezek után elnevezték Szentkirálynak.

69. RINYABESENŐ: A falubeliek gunyneve: Macskások. Egyszer a görgetegiek kismacskát tettek egy rinyabesenői ember kocsijába. Az csak otthon vette észre az "ajándékot"

Ezért mondják a szomszéd községben:

- Na hoztál-e beőenyőből kismacskát?

Azt is szokták mondani, hogy szétszedték a macskát, megnézték mi dorombol benne.

70. RINYASZENTKIRÁLY: A reformátusok olyan kapzsiak voltak, hogy a dombon lévő templomot szöges dróttal körbe kerítették, hogy a harangszóát ne szökjön, a másik faluba, Görgetegre.

Gyermekcsufoló:

Görgetegen, min görögnek, mégse malacoznak,
Szentkirályban szentek vannak, mégsem imádkoznak.

71. SÉRSEKSZŐLLŐS: A szomszéd községbeliek a falu lakóit klumpásoknak nevezi. Sáros időben Kora ősztől, késő tavaszig, kötöt cifra kapcába és klumpába jártak.

72. SÁNTOS: Illatos út sántosra. Mikor Kaposvár felől megyünk Sántosra akkor a diszhóhizlalda mellett visz az út és kellemetlen bűzös a levegő. Ezt a film után nevezték el.

73. SÓJUT: A juti emberek azt mondják hogy náluk mindenből jut is marad is.

74. RINYAUJLAK: Éjjel mentek kaza jó kapatosan. Világított a hold. a toronynak jó hosszu volt, és fekete az árnyéka. Azok meg azt gondolták, hogy valami árok. Feltűrőzködte és ki átugrotta, ki átlábolt rajta, mikor aztán átértek boldogan állapították meg, hogy senki sem lett vizes.
75. SOMODOR: Ha megkérdezik a somodori embertől, hogy hova való azt mondja tréfásan:
- Sem ide. sem oda. Egyszer egy somodorba igyekvő meszeszt vak léniára küldtek be. Onnan sem ide, sem oda nem tudott tovább menni.
76. SOMOGYACSA: A falu lakóit a környéken tréfásan acsai cigányoknak nevezik. Acsai olaszoknak, ótott cigányoknak. Az acsai lapon sok cigány volt. Sok putri. Mikor az andorcsi búcsúra mentek az emberek, hát a cigányok is csak mentek, és itt Acsán tartottak pihenőt.
77. Somogyaszaló: A környékbeliek azt tartják, hogy Aszalóban, még a jeget is megaszalják.
- Somogyaszalóban keleten van a pincesor a szőlővek. Somogy-sárd nyugatra esik a falutól. Egy ember a sárdi vásárra indult reggel korán. Igen szerette a bort. Elindult a pince felé. Útközben találkozott a komájával, Kérdi tőle a komája:
- Hová ilyen korán komám?
- Sárdra sietek a vásárra!
- Hát hiszen az ellenkező irányban van, oda arra felé kell menni! ✂ mutatja ✂ az irányt/
- Tudom én azt komám, de erre sem kerülök.
- Azóta mondják, ha valakit utba igazítanak, hogy erre van, de arra sem kerül, mint az aszalói ember.

78. SOMOGYDÖRÖCSKE: Happ Döröcske, Happ Katács, van tarisznya ,
nincs kalács. Így csúfolják őket.
79. Somogyegres: Egresi bősoknyásoknak csúfolják őket.
Feltölték a padkásra a létrát, hogy az egerek ne tudjanak
lejönni.
80. SOMOGYGESZTI: A gesztieket " Högymászóknak"nevezik. A vas
sútállomásra egy nagy hegyet kellett megmászni.
81. SOMOGYJÁD: Kifogyott, mint a jádi pap az imádságbók.
Álítólag, imádkozás közben szélütés érte.
Úgy is mondják, hogy benne maradt, mint a jádi pap az i-
mádkozásban. A miatyánkot összekeverte, nem jutott a vé-
gére.
82. SOMOGYTUR: Gyermekekcsúfoló:
- Hol van Tur?
- Ott, ahol a kurtafarkú malac túr, ott van Tur, és ott
van egy bakkandúr.
83. SOMOGYSZIL: A környékben klumpásoknak nevezik őket. Itt is
zömmel svábok laktak,
Szilba van egy ügyes pék, aki nagyon szép kuglófot süt.
A receptjét a környező falvakban mindenütt ismerik. Kézről-
kézre jár. Az a mondás is járja, hogy foszlós mint a szil-
li kalács.
A sziliek rák hátán jártak. A falu határában volt egy
halastó, ahol/bizonyára a földbirtokosnak/ rákot tenyész-
tettek. Somogyszil messze volt mindentől. Ezért mondták,
hogy sokat kellett menni mire, valahova oda értek.
84. SOMOGYVÁR: Csúfoló mondóka: Somogy még vár Somogyváron,
Táskán csomagol, Viszen elindul.
85. SZAKCS: A környéken tökmagesoknak csúfolják őket. Ha vala-
hol fizetni kellett az apró pénzzel együtt tökmagot is

vett ki a zsebéből. A násznagyi címerbe pattogatott kukorica helyett tökmagot fűztek.

- 86. SZENNA: Róluk is azt tartják, hogy felhúzták a tehenet a toronyba legelni. Buta, mint a szennai böcce.

Egy bácsi vásárolt egy tehenet a topnári vásáron. Szennai embertől. Este a többi tehénnel együtt kiengedte inni a vályu melletti kúthoz, az udvarra. A szennai tehén az Istennek sem akart visszamenni az istállóba. Mondta is neki
- Te, te szennai böcce!

- 87. SZENYÉR: Mézes- mázas, mint a szenyéri ember. Az esztergomi papságnak volt itt méhészete.

A Farkas belefingott a kútba. Farkas nevű volt a környék kútásója. Nem kizárt, hogy megtörtént, vele. Ezért nem mászott ki.

- 88. SZENTGÁLOSKÉR: Tetveseknek csufolják őket. Még imádkozás közben is tetüt ódöztek.

Történt, hogy a feleség és a férj összeveszett. A feleség atádi volt, és szó- szót követett mindennek elmondták egymást. Akkor telt be a pohár a kéri embernél, mikor elkezdte mondani, hogy tetves kéri közben mutogatta, hogy hogyan ódözik a tetüt. Megharagudott ütötte verte. Meghalt el is temette. Vagyis hát azt gondolta, hogy meghalt. Pedig, de hogy, a reá hányt földből is kidudta a két kezét és mutatta, hogy hogyan ölik a kériek a tetüt.

- 89. SZENTJAKAB: Nem látni, mint a szentjakabi szűzmáriát.

Vagy eltűnt, mint Szentjakabon a Szűzmária.

A 40-50 es években történt, hogy egy asszony Szentjakabon azt állította, hogy egy patakban, vagy kútban látta a Szűzmáriát. Fél Dunántul idejött a csodát nézni, de bizony nem láttak semmit. Azóta járja a fenti mondás.

90. SZENTPÁL: Az a mondás járja róla, hogy:

- Elterült, mint a szentpáli szajha.

91. SZOROSAD: Kára bánja, Szorosad szeríjja, Somogyacsa tá-
gítja.

92. SZULOK: Szurkosok. Szén és szurok égetéssel foglalkoztak.
Dohányosoknak is nevezték őket, mert azt is termeltek.

93. TAB: a következővel csufolják:

- Nye Tervaj, Tab, Zalu. Három kenyeretlen falu.

94. TARANY: vastagréteseknek nevezik. Ugyanis sok töltelék-
ket tesznek beke. Taranyi vastagrétest hozzá ám a vendég-
ségből.

Felvitték a kisbűt egerészni a padlásra.

A kisszéket betették hizni a katrocba.

95. TASZÁR: A környékbeliék gánicásoknak nevezik őket. Egy susz-
ternál az inasnak a mester felesége, mindig gánicát főzött.
Az inas meg nem szerette. Mindig oda öntötte a pángli mö-
gé. / a suszter asztal mögé./

Egyszer, már mikor a penésztől kiszőrösödött, észre vet-
te az asszony. Elkiáltotta magát, hogy:

- Jaj aptyuk a macska ide kőkezött!

Nézik vizsgálgatják, mi lehet az, de nem jönnek rá. Valami
hideget éreznek és megállapítják, hogy a macska már meg is
döglött.

Akkor mondja az inas:

- Megkőkezött, meg, meg és döglött a kentők sok gánicája,
amit velem meg akartak etetni! Azóta mondják: Megdöglött, mint
a taszári gánica.

Összeragadt, mint a taszáriak gánicája.

96. TOPONÁR: Medvéseknek nevezik őket. Egy vásár, vagy búcsú alkalmával medve táncoltató járt a faluban. Valahogy elszabadult a medve. Mindenki azt kereste. Estefelé volt már az idő, az emberek már kapatosak voltak. Bementek egy pajtába, és ott egy részeg ember elaludt, áhorkolt. Sötét volt. Az emberek bementek és a sarokba beszorították a részeg embert. Azt gondolták, hogy a medve. Mikoriban megindult a vasút, a toponáriak is azzal jártak. Tejet, tejterméket vittek a városba. Már Tponáron alig fértek fel. De csak beszorultak a vonatba. Akkor a bent levő férfiak elkiáltották magukat:

- Indulhat a vonat, fenn van már a toponári Mária is!
Még nóta is van róla:

-Esőbe, sárba, télen nyáron,
Legszebb lány a Mária a Toponáron.

Meg se közelíti a Jucú, meg a Sári,

Mert a legszebb lány a Topnári Mária. //: esőbe stb. /

Gazdagodott anyagilag Topnár is. Vették a modern bútort a rekamiét. Az egyszeri asszonyék is vettek. Na jól van, megvásárolták. A régi ágyakat kitették. Másnap kérdi ám a szomszéd asszony tőlük:

-Na hogyan aludtak az új rekamén?

-Jaj drága szomszéd asszony mondhatom, hogy sehogyan. Vagyis, hát úgy, ahogyan ülve lehet aludni, vagy egy kicsit bóbicálni.

- Hát miért ülve aludtak?

- Hát nem lehet ezen másképpen aludni!

Akkor tudta meg a szomszéd asszony, hogy nem tudták kinyitani, és ülve aludtak rajta. Akkor a szomszédék kinyitották nekik, de talán azóta is nyitva van. Mert olyan egyebugyák.

Ezekkel történt, meg a következő is. Jött a kéményseprő és kérte a seprési díjat. Akkor az asszony odavitt neki egy szakasztóba pénzt, hogy abból vegye ki a járandóságát. Annyira buták voltak, hogy még a pénzt sem ismerték. Hiába gazdagodtak, ha észbe lemaradtak.

97. TENGŐD: Gőgös kálomistáknak csufolják őket.
98. TORVAJ: A Tabnál lévő mondókéval csufolják őket.
99. TÖRÖKKOPPÁNY: Zsírosok. A csománál leírt mondával csufolják.
100. UJVÁRFALVA: Szét-szedték a macskát, megnézték mi derombol benne.
101. Heten vannak, mint a vései ördögök. Gudócoknak is hívják őket.
102. VISNYE: Kocsival vitték ki a bikát legelni, és a kocsiról leugrott, és bele a halastóba. Onnan úgy halászták ki. A visnyiek bikát halásztak, és békát fogtak.
103. VISZ: Ez a mondóka járja róla: Turbu az út odavisz,
Karádru meg visszavisz.
104. VÖRS: A vörsieket "Küszösöknek" Kiszösöknek nevezik. Ez egy hal, a küsz. Ebből sokat fogtak tél elején, s a piacokon vásárokon árulták:
- Kiszetve vegyenek, kiszet vegyenek!
Nevezik őket csíkosoknak is, mert ha nem fogtak halat, a nádasban berekben csíkot fogtak. Ez is egy halfajta.
105. ZALA: Lásd a tabi mondókát. Szokták mondani hogy:
- Zalaiak, mégis Somogyiak.
106. ZAMÁRDI: A régi falu fensíken volt. Szamárháton hordták fel a vizet. Az idegen ezt látva Szamárdinak nevezte őket.
107. ZICS: A környező község lakói kakukkevőknek nevezi. A gyerekek kint egy kicsi fészekbe egy nagy madarat találtak. Hazavitték, hogy galamb fióka és elkészítették. Azután derült ki, hogy kakukk volt.

108. ZIMÁNY: A környező községekben a zimányiakat tutyisoknak nevezik. Nem volt, most sincs vasutja. Toponáig, vagy kosival, vagy gyalog mentek. Hosszu volt az ut és fárasztó. A legkényelmesebb lábbelit a tutyit választották. Ez nem törte fel a lábukat.

109. Magyaratád: Az Atádiak és a kériek per^eskedtek egy földért, ami a határon volt. Ákakukk döntötte el a pert, amelyik félen megszólalt, azoké lett a föld.

110. SOMOGYJÁD: Olyan buta vagy, mint a jádi toronyóra:

- Felet mutat, háromnegyedet üt, és egész óra van.

111. Várda: Agyon verték a farkaskutyát, mert azt hitték, hogy farkas.

Ákövetkező történetekről nem lehet megállapítani, hogy melyik faluz csúfolták vele. Több helyen is emlegetik.

A kifárasztott gombóc: Az egyszeri gyerekéknél gombóc volt.

A gyerek nem tudta felbökni a villára, mindig kiugrott a vikla alól. Az édesanya látva a gyerek kinlódását, elvagdosta a gombócokat. Mézre a gyerek azt felelte neki:

- Könnyű volt édesanyámnak a dolga, mert már én kifárasztottam.

A borgyu zuzza: Borjut vágtak a faluban. Elküldték a leányt, hogy vegyen belőle. A hús mérő kérdezi tőle, hogy mit kér

Nem tudja megmondani. Mikor vallatóra fogja, hogy mégis mi kellene? Rávágja a leány, hogy zuzzát kér.

Legyet a padlásra zárják: A hidegkonyhában sok volt a légy.

A háziasszony kergeti őket, mikor már alig van, akkor elhuzza bezárja a padlás ajtót. Gondolván, hogy felzárja a padlásra őket.

Fejsze mag: Április elsején a kisebb tudatlan gyerekeket elküldik a nagyobbak a boltba fejsze magért.

A macskának lámpát gyujtanak: A kamrában sok az egér. Bezárják a macskát. Már sokat fogott. Gondolja a gazdaasszony, hogy éjszakára is ott hagyja. De, hogy lásson a macska, lámpát gyújt neki.

Urvacsora osztás: Református felekezetben urvacsorázás van. Az asszony református, a férj katolikus. Elmegy a feleségével a templomba. Látja, hogy bort is osztanak. Jó iszákos ember volt. Ő is beáll a sorba a többi férfival. Mikor már másodszor megy a pap elé, halkán odasúgja neki a pap:

-Atyámfia, nemcsak Krisztus vérével él az ember, hanem a testével is!

Ugyanis a kenyér osztásakor sosem ment oda.

Felpofozzák a malacot: Az egyszeri asszony etette a malacokat. Az egyik nem érte fel a vályut, a másikkal mindig elturták. Fogta az asszony és felpofozta a malacot.

A Smogyi embert agyon hajszolja a nadrágja:

Az egyszeri ember este ment haza. Erdő mellett ment el. Egyszer csak hall valami surrogást. Megáll, hallgatózik. A surrogás is abba marad. Elindul, megint hallja. Futni kezd, jobban hallja. Hazáig futott. Nem vette észre, hogy a vászon nadrágja szára surolódott össze és az adott surrogó hangot.

Keresztelő: Régen több községnek volt egy temploma. Nagyon hideg tél volt. Az volt a szokás, hogy a keresztanya vitte el a gyereket kereszteltetni. Az anya nem volt velük. Az anyának már volt egy gyereke. Annak más volt a keresztanyja. Ez a komaasszony most került a rokonságba. Mennek az úton. Akkor jut eszükbe, hogy meg sem kérdezték,

mi legyen a fiú neve. Na jól van. Elhatározták, hogy Péter lesz. Meg is keresztelte a pap Péterre. Mikor hazaérnek, az anya kérdezi, hogy mi lett a neve? Mondják, hogy Péter.

- Jaj hát a Péterem is Péter! - mondja az anya. Ugyanis a másik fiának is Péter volt már a neve.

Honismereti szakkörünk a falucsúfolókat, tréfákat, történeteket egyes falvakról 1980-81. uttörőévben gyűjtöttük. Vagyis akkor kezdtük gyűjteni. Azóta gyarapodott a gyűjtésünk.

Szakköri foglalkozásra, iskolai feladat gyanánt.

Adatközlőink voltak a szüleink, nagyszüleink, és a zimányi idősebb emberek. Mindenki szívesen segítette munkánkat.

Adatközlőink zimányi emberek, de hallottunk falucsúfolót tanárainktól társainktól is. Ezek a falucsúfolók élnek még mindig. Sőt keletkeztek újak.

Nagyszüleink úgy hallották, hogy eljártak vásárokra / Karád, Igal, Topnár, sőt másik megye: Dombóvár, Szigetvár./

Jöttek messze földről árusok. Árulták a portékáikat. Szénégettek, meszesek, tálások. Jártak faluról- falura, a vándoriparosok is. Köszörüsök, drótos tótok, szijjgyártók, betüvágók. Koldusok, kéregető, favágó cigányok. Ezek mind hozták vitték a hírt. Egyik faluból, a másikba. Ahol nem fogadták őket kicsufolták azokat.

Jártak a faluból Andocsra, Segesdre búcsúra. Két három napig oda voltak. Nem minden idejüket töltötték imádkozással. Beszélgettek, viccelődtek, kicserélték a híreket. Hosszú volt az idő és az út is amit, ott töltöttek és amig mentek. Jutott mindenre idő.

Nagyapáink is akiknek lovuk volt, jártak fuvarba. Hozták, vitték az orvost, papot. Terményt bort szállítottak a Balaton környékére. Dombóvár felé, Szigetvárra.

Betértek a kocsibeszállóba, csárdába. Ott is sok mindent hallottak. Nem volt rádió, televízió. Több idő volt a barátkozásra, vendégeskedésre.

Kalákában végzett munkára is több alkalom volt. / Fonó, fosztás, búzahordás, masinálás, cséplés, disznóvágás, szüret, búcsú, vásár, bálok, mulatozások, rokonlátogatás, pinzeszer./

Ilyenkor aztán ment a mese, a tréfa, élcelődés, viccelődés. Akkor is eljutott a hír a Balatontól a Dáváig, és a megye egyik szélétől a másikig.

Most is terjednek, keletkeznek falucsufolók. Kollégiumokban, közép,-szak- és ipariskolákban. Az egész megyéből jönnek a diákok. A mi diákjaink több helyen tanulnak: Marcali, Csurgó, Ádánd, Tab.

Egy-egy munkahelyen, gyárban, üzemben sok ember, sok helyről dolgozik.

A fiúkat is messzebb viszik katonának, sok idmerőst szereznek. Ott is megy az élcelődés, viccelődés a komoly munka mellett.

Nyáron táborozáson, nyaralás idején is sokat tudunk meg.

Igy aztán ez a munka nem befejezett. Tugatosan gyűjtjük tovább. Mindig újabb és újabb történeteknek, bukkanunk a nyomára. Ezeket már fel is jegyezzük.

A felhasznált irodalom: Somogy megye földrajzi nevei

Részletes térkép.

Az IUMK Honismereti Szakkör tagjai.

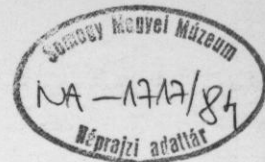
Kaposvár Csokonai köz 1.

Szakkörvezetőnk: Orbán Gézáne tanító

ADATKÖZLŐK:

- ÁGOSTON ANTAL 1911. rk.
 Ágoston Antalné Csiszár Margit 1923. rk.
 Ágoston Béláné Kiss Mária 1913. rk.
 Bajzik István 1949. rk.
 Bajzik Istvánné Nagy Margit 1951. rk.
 Horváth József 1920. rk.
 Kéri Ferenc 1914. rk.
 Kéri Ferencné Szijártó Irén 1927. rk.
 Kosaras István 1925. rk.
 Kosaras Istvánné Fogarasi Anna 1927. rk.
 Kovács Gyula 1922. rk.
 Kovács Gyuláné Horváth Ilona 1949. rk.
 Pavlényi Károly 1944. rk.
 Pavlényi Károlyné Horváth Rózsa 1952. rk.
 Sovák Ferenc 1908. rk.
 Sovák Ferencné Feith Mária 1914. rk.
 Zánkai Károly 1916. rk.
 Zánkai Károlyné Hermann Erzsébet 1930. rk.
 És még sok társunk, barátunk....

betűtípus: 14MK KOMISM. SÁRKÖK

betűtípus IDEJE: 1984.

TART.: TRÉFÁK - FALUCSÍFOLÓK

27 lap - DUPLUM!

FÖLDRAJZI MUTATÓ: ZIMÁNY

SÁRKMUTATÓ: XXVI.

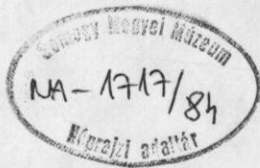
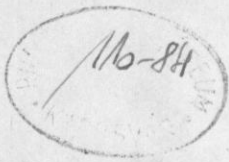
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRA'S

ÁTVEVETVE A NA-MO/84 - es TÉTELE ALÓL.

TRÉFÁK - FALUCSÜFOLÓK

/ ifjúsági pályázat /

Készítette: Az IUMK Honismereti Szakkörösök

/ 9- 15 éves tanulók /

Szakkörvezető: Orbán Gézáné Biró Emma

tanító

1. Andocs: Tejeseknek nevezik őket, mert annak idején az elsők között alakítottak itt tejbegyűjtő állomást. Azt mondták, hogy az andocsiak még a pintesüvegből, meg a kobakból is tejet ittak.
 Református községben /pl. Somogyaszaló/ élcelődtek az emberek, ha valami nem sikerült, hogy maj az andocsi szép Szűzmária megsegít. Persze ők nem hittek benne.
 A monda szerint Kalocsáról eljött a Mária Andocsra. Itt ugy fogadták, hogy a kalocsaiak hiába jöttek érte térden állva, akkor sem ment vissza. Szépnek meg azért szép, mert sok ruhája van. Búcsújáró hely. Egyházi ünnepeken más-más ruhákban öltöztetik. Ezeket a ruhákat a hívek hozzák, a világ minden részéből.
2. ATTALA: Sülled már Attala. Sülledváriaknak nevezték őket. Nagyon lapos, vizenyős helyen van, aztán ha ott, vagy másut volt labdarugó mérkőzés és az attalaiak kikaptak, akkor a győztes csapat szurkolói azt kiabálták, hogy "Süledm már Attala.
 A másik név a Tilósek. Nagyon sok kendert termeltek és ezt ki kellett tilolni. Az asszonyok reggeltől esti ezt csinálták. Az egyik asszony úgy elfáradt a tiloló melletti állásban, illetve munkában, hogy az egyik lábát feltette pihenni a tilóra. Páros tilón dolgoztak és a másik társa meg jó rávágott a lábára. Azóta mondják, hogy az attalaiak még a lábukat is kitilolták.
3. BAKHÁZA: Kanháza, Kanfalu, Jajfalu, így csúfolták őket a háromfaiak.
4. BALATONBERÉNY: A filmesek készítettek itt egy filmet.
 A falu végén a névtáblára Balatonszutyó volt felírva. Azóta a környékeliek szutyogóknak nevezik őket.

5. BALATONKERESZTUR: Ugy áll mint a földi halandó a keresztútban. A falu közepén egy keresztútván. Négy fele lehet menni. Régen nem volt utirányjelző tábla. Az egyszeri ember megállt a közepén és azt mondta:
- A Jézus se tuggya merre köll mönni, nem, hogy egy földi halandó.
6. BALATONMÁRIA: Vízherdtának nevezik őket. Főleg Zala megyéből települtek ide. Ezért ez az elnevezés. A Zala hozta, a Balaton húzta őket.
7. BALATONÖSZÖD: Így csúfolják őket : Öszödön, ha kínálnak ennivalóval : - Öszöd, nem öszöd, nem kapsz mást.
8. BALATONSZEMES: Szemesi embernek áll a világ. / Minden sikerül nekik. / A falu határában áll egy vár, annak Bolondvár a neve. Ezért Bolondváriaknak is nevezik a környéken őket.
9. Baté: Sorba megy, mint a batai bíróság. Sok helyen mondják róluk.
- Nem tetszett, hogy hol van a templom. / Kint van a falu végén a temető közepén. / Elhatározták, hogy eltolják, borsón begurítják a faluba. Nekigyürköztek az előljárók a bíró, azt mondta, hogy akkor tolják mikor ő szól, hogy :- Egyszerrel! Persze nem sikerült nekik. A mondás viszont azóta is járja, hogy egyszerre megy, mint a batéi templomtolás.
10. BÁLVÁNYOS: Hitehagyott bálványosiak. Bálványimádók. A monda szerint közel, a hozzátartozó Jaba pusztán volt egy domb azt hívták bálvány dombnak. Annak az oldalába volt egy kemenceszerű nyillás ott állt egy ősz ember és az arra járókat kérte, hogy váltsa meg őtet. Bujjanak be a kemencébe, jól járnak, mert ott sok kincs van. De két kaszás ember őrzi a bejáratot. Senki nem mert bemenni. Így az ősz öreg ember siránkozott, hogy nem váltja meg senki.

11. BEDEGKÉR: A szomszédos községek a kérieket tótoknak, a bedegieket politikusoknak nevezik. Sok tanult ember került ki ebből a községből. A változó világban jól tudtak alkalmazkodni. Ha úgy hozta a helyzet kántorizáltak a templomban, máskor meg pártgyűlésen szónokoltak.
12. BELEG: Egy belegi ember és egy bélavári menyecske utazik a vonaton és beszélgetnek. A bélavári érdeklődik:
- Halli, maga mönyecske há valósi?
  - Belöki.
  - Én mög hát Belevári vagyok. - Felelte a férfi.
13. BOLHÁS: Bolhás vitézeknek nevezik őket.
14. BÖHÖNYE: Böhögyüek. Sok volt a szőlőjük régente. Böhögyüek, nagy bögyüek.
15. BŐSZÉNFA: Az itt élő németeket Bőzingnek nevezték. A szomszéd falusiak, meg bő ingeseknek.
16. BUZSÁK: A népmonda azt tartja, hogy mikor Jézus Krisztus a földön járt, találkozott egy idevalósi emberrel, akinek sok lisztje volt. Hiába kért azonban tőle kenyeret, nem kapott. Erre megátkozta a falut, hogy minden gazdag ember zsákjában ezután, csak búbanat termjen. Ettől kezdve lett a falu neve Bú-zsák.
17. BÜSSÜ: Az itteni uradalomban birkákat tartottak és ezért a büssüieket csak birkásoknak nevezik. Utban van, mint a büssüi kereszt. Zimányból, ha megy az utas a Gölle és Gyaláni utkereszteződésben van egy kereszt az erdő szélben, az utban. Ez miatt mondják ezt a mondást. "Beteríttyi, mint a büssüi ember a pincét!" A büssüi ember ásott egy pincét, éjjel egy másik ember, meg betemette.
18. CSERÉNFA: A tréfgás hagyomány szerint a falu neve eredetileg Sráglafa volt. A falubeliek szégyelték ezt a nevet, a

- sz sraglát befűzték vesszővel, azóta Cseréffának hívják.
19. CSOMA: Zsirosok. Az egyik gazdának nagyon sovány volt a földje, nem termett semmit. Tanácsolták neki, hogy ha valami hasznát akarja venni, akkor bizony meg kell zsirozni. Az ember szó szerint értette. Amikor szántott, szántás után a boronára kötött egy pár tábla szalonnát és addig járt a földön, míg le nem kopott a szalonna a bőriről.
20. Csombárd: A csombárdi bárónő Somogyaszalóba menekült a háboru idején. Bornemissza volt a neve. Egy családhoz minden délután járt teázni. Abban az évben igen bő termés volt szőlőből. Jó borok is vannak Aszalóban. A tea mellett egy kis pohár bort is elfogadott. Mindig azt mondta;
 - Biró uram ezért a finom borér még a nevemet is megtagadom.
 Azóta járja az a mondás: " A jó borér, még a nevét is megtagadja, mint a bárónő."
21. BÁRDUDVARNOK: Az egyik gazdának nagy , meredek dombon volt a háza. Búzá¹t akartak vinni a malomba. Nem tudta hogyan vigy²gye le. Kitalálta, hogy lecsusztatja szánkón. Az érdekes, az benne, hogy mindez nyáron történt. Azóta mondják, hogy:
 - "Szánkón húzzák , mint a bárdi ember a búzáj¹át."
22. CSÖKÖLY: Baltásoknak, búbosoknak nevezték őket.
 Baltásoknak azért, mert hirtelen emberek voltak és gyorsan forgatták a baltát veszekedéskor.
 Búbosoknak, meg azért, mert a népviseletükben a kendő alatt egy magos pánt volt, mint egy sima korona.
23. FELSŐMOC SOLÁD: Pocsolyás Mocsolád. Az éretlen szilvát megverték, hogy kéküljön.
 Az egyik pusztai ember hallgatta a rádiót, a híreket. Bizony akkoriban nem mondtak valami szépeket, ugyanis 56 volt.

Mérgibe, hogy csupa rosszakat mondott a rádió, leköpte.

Azóta járja itt az a mondás, hogy:

- "Leköplek, mint Kun a rádióját."

Az egyik pusztán volt egy hibás, kicsi ember. Mindig arról álmodott, hogy megnőtt. Egy éjjel keresztbe feküdt az ágyon. A lába a falat érte. Hirtelen, ahogyan felébredt, azt érezte, hogy eléri az ágy végét. Gyorsan kiugrott az ágyból és szaladt az anyjához.

- Észanyám, észanyám, mögnyütem!

Azóta mondják, ha valaki kicsi marad, hogy:

- "Ugy meg-nyüt, mind az Aspián."

Mocsoládiaknál tavasszal van a búcsú, amikor még csak saláta van. Ezért salátás búcsúnak nevezik.

Huncfutok, mint a mocsoládi reformátusok. Ez fölött még a pap is szömöt hunyt. Volt egy pap, aki^{nek} a predikálás közben mindig csukva volt a szem.

24. Fiad: A szomszédos község lakói a Kisbáriak a fiadiakat gudócoknak, szénégetőknek nevezték. Az égetéshez a fát un, gubócokba rakták, innen az elnevezés.

25. GADÁCS: Gadácson egy felől sütik a pogácsát, szokták mondani. A falu ugyanis egy sorból állt.

"Hopp Döröcske, hopp Gadács, van tarisznya, nincs kalács."

Ez a szólás a gadácsi svábok takarékoságát példázza, Gyakran üresen vitték el a tarisznyát, de elvitték, mert a módját megadták.

26. GÖLLE: Szokták kérdezni, ha Gölle szóban jön, hogy hogyan ment a göllei bocskor Attala felé?

A göllei ember a vásáron vett egy bocskort, mindjárt fel is huzta, Elindult hazafelé. Útközben csak lefelé nézett a bocskorra, közben ezt mondogatta:

-Ez szebb, ez jobb!

Közben lépegetett. Nem vette észre, hogy nem hazafelé, hanem Attala felé megy és Attalába ért.

Az a szólás is járja, hogy:

- Nincsen párja a göllei bocskornak!

Az egyszeri ember bocskort árult a vásáron. Messzehangzón kiabálta a fenti szöveget. Mikor aztán a vevők odasereglettek, hogy ebből a páratlan szépségű bocskorból vegyenek, mindenki csak fél párat kapott. Mikor reklamált, akkor mondta a kikiáltó:

- Hiszen nem azt kiabáltam, hogy nincsen párja!

Igy aztán jó reklámot csinált a bocskornak. Mert végül párosan adta el.

Az a mondás is járja, hogy Igalba, módosér, Göllébe dógosér nem kell menni.

Mikor a bőrkabát kezdett divatba jönni, a gazdag göllei ember is venni akart. Igen ám, csak nehezen lehetett hozzá jutni. Már akkor is pult alól adták. Bement az üzletbe és kért bőrkabátot. Azt mondta az eladó, hogy:

- Van, de meg kell sózni! /vagyis borraivalót kell adni/

- Abbu nincs hiba! - mondja a vásárló.

Elszaladt a csemegébe és hozott három kiló sót. Azóta járja a mondás, ha valaki meg akar fizetni valamit, hogy:

- " Megsózta, mint a göllei ember a bőrkabátot."

Ez is régebben történt Göllébe. Két komaasszonynak egyszerre végzett a lánya a nyolcadik osztályban. Beszélgetnek, hogy hova mennek a gyerekek. Az egyik azt mondja, hogy:

- Én a gimnáziumba küldöm Kaposba.

A másik meg azt mondja:

- Tuggya komámasszony én azt akarom, hogy orvos legyen,

én Pestre küdöm az egyetemre.

27. GÖRGETEG: Hepehupás vidék, ezért görgőnek nevezik.
28. GYUGY: Kisebb búcsújáró hely volt. Azt szokták mondani /Somogyaszaló / elmegyünk Gyugyra búcsúra. Reformátusok azt is mondják, hogy:
 - Elmegyünk Gyugyra jajgatni! / mivel az uton a búcsújárók énekelni szoktak/
29. HÁCS: Gyermekecsúfoló: Bácsi, ácsi!,-maga nem hácsi?
30. HÁROMFA: Cekkörösöknek nevezik a szomszéd, és környékbeliek. Háromfán mindenki csuhéból kötött magának szatyrot. Összement mind a háromfai csumacekker!
31. HETES: Hét házból áll mind hetes.
 Borsósoknak is nevezik őket. A templomuk dombonx van és le akarták gurítani a faluba. Borsót szórtak elé, hogy majd azon legurul.
 A következőt is mondják:
 - Olyan bolond vagy mind a hetesi toronyóra.! Az összevissza ütött.
32. EGAL: Tökösöknek nevezik őket. Nekik meg tökös búcsújjuk van.
 Gyermekecsúfoló: Az igali tökös rétes, egyik hosszú, másik édes. / Lásd még a göllei szólást, ami ide vonatkozik./
33. KAPOSFŐ: Régi néven Szomajomnak nevezték.
 Gyermekecsúfoló: Kaposfő, Szomajom, mind a kettő nagy majom!
34. KAPOSFÜRED: Gudócok, lókupecok, lókereskedők. / Aszalóiak csúfolták így/ még a kalapjuk is másképpen volt betürve mint a másik községbelieknek. A tetejét nem türték be, csak elől.
 Káposztások: a plébánosuk sorkosztan volt a faluba.

Mikor hozzákerült valakihez, mindenki azt akarta megtudni, hogy mi a plébános kedvenc étele. A kántor vállalkozott, hogy ő majd megkérdezi és ki is énekli. Ugy is lett. Kiderült hogy a plébános a töltött káposztát szereti. A kántor a következő misén ki is énekelte:

- Káposzta, káposzta, jó füredi káposzta!

Ezentul minden háznál töltöttkáposztát adtak ebédre. Mikor aztán a jóból is megártott a sok, akkor a kántor a misén elkezdte énekelni:

- Káposzta, káposzta ölég má a káposzta!

Füredi bőszyoknyások. Az asszonyok, az öregek talán még most is bőszyoknyába jártak. Alatta, az alsószoknyának volt egy zsebje, abba tartották a pénzt. Mikor aztán a vásárba vettek valamit, akkor fel kellett hajtani a kötényt szoknyát.

A vásárba mikor már megegyeztek, akkor a huncut fiatalember ezt mondta a füredi menyecskének:

- Hajcsa csak fő a szoknyájját, megnézzük van-e alatta valami?!

36. KAK PUSZTA: Hétházi kakaik.

A meneküléskor Magyareregen kérdezték a kakaiktól:

- Maga kaka, vagy Kakru gyütt?

37. KABOSHOMOK: Klumpások. Sok volt a sváb és klumpába jártak, még a misére is. A klumpát kívül hagyták, ahova be- mentek. Sokszor megviccelték őket, hogy összecserélték, vagy eldugták.

Hushagyó Kedden, illetve hamvazó Szerdára virradóra a vén- lányok ajtajába egy nagy kupac ganyét szórtak. Sokszor még az ajtót sem tudták kinyíttani.

Homokon van egy kút a határba, amelyikben barna békalencse volt. Aki belenézett barna pöttyöket látott benne. Azt mondták régen, hogy a szeplős gyereket ebből a kútból hozza a gólya.

38. KARÁD: Bicskásoknak nevezik őket. Sokáig nem mulott el olyan multság, vigalom, hogy verekedés ne lett volna. a karádiak mindent bicskával oldottak meg.

39. KÁNYA: Szintén bicskások.

Valamikor élt itt egy remete. Az a mondás járja, hogy:

- Ugy élsz, mint a kányai remete!

40. KÁRA: Mária Terézia erre járt. Elvesztette az arany hajtűjét és nagy volt a kára.

41. KERCSELIGET: Heten vannak mint a kercesligeti ördögök.

Kercesligeten éppen olyan templom volt, illetve olyan épült, mint Zimányban. Mikor már tető alatt volt, de még nem volt ajtaja, éjjel bement egy disznó. Egy fekete disznó. A dékány be akarta támasztani az ajtót, hát hallja ám, hogy valaki ott jár. Átment a plébánoshoz, és elmesélte, hogy valami fekete ördögféle jár a templomba. A plébános összeszedett minden szent dolgot, gyertyát, imakönyvet és elindultak. A plébános ment elü, az égő gyertyával. A disznó megijedt és ki akart szaladni. Beszaladt a plébános lába közé, az ráesett a hátára és a disznó szaladt vele. A gyertyával a kezébe hadonászott és azt kiabálta a dékánynak:

- Isten veled Jancsi! Én má mögyök!

Klumpásoknak is nevezik őket. Vitték a vásárba a klumpákat. Jó vásár volt, de azért maradt is. A fiatalember a kocsmába jót ivott, a jó vásárra. Hazafelé elvesztette a maradék klumpákat. Otthon aztán kerhóra fogta az édesapja. Vissza küldte az útra. Szokta mesélni, hogy mire összeszedte adigra kijózanodott.

42. KÉTHELY: Szokták mondani, hogy aki Kéthelyen járt:

- M^ama egy időben vótam Kéthelönn."

43. KISBÁRAPÁTI: Mocsoládiak kobakosoknak nevezik őket. A kobak totyább, mint a hébér, és olyanba vitték a mezőre a bort. Felfüstölték és szép piros színe lett.

A lusta tehetetlen embert rongyembernek nevezik. Kisbárt körülvevő faluban, ha szóba hozzák ezt a kifejezést, akkor tréfásan megjegyzik, hogy nincs már rongy ember, mert a kisbáriak agyonütötték.

Egy gazda észrevette, hogy a pincéjében benn jár valaki. Ez a hegyen volt. Elhatározta, hogy meglesi és a végére jár a dolognak., de ha keze közé kerül az illető., hát nem menekül ép bőrrel. Este, mikor besötétedett, kiment a szőlőhöz. Hát látja ám, hogy a szőlő végébe, ahová a felesége szokott veteményezni, ott áll valaki. A fokosával jól odavágott, hogy az menten elterült, szó nélkül. Aztán még tovább ütötte. Mikor hazament elmesélte, hogy megvan a bortolvaj. Ugy helyben hagytam hogy talán ott is maradt! Bizony ott maradt, mert a felesége készített egy madárijesztőt, hogy a magot a madarak ki ne szedjék a földből. Így ütötte agyon a kisbári ember a rongyembert.

Azóta nimcs rongyember a környéken.

44. KISGYALÁN: Heten vannak, mint a gyaláni ördögök.

Meguszták, mint a Gyalániak a hajdinát.

A gyaláni emberek elmentek vásárra, Hajnalban indultak.

A határon mentek keresztül. Éppen virágzott a hajdina.

Azt mondja az egyik:

- Jaj, mekkora víz van itt!

Nézik, hát tényleg víz.

Hát én mondom, ne kerüljünk semerre se, usszuk át!

Ugy is lett. Levetköztek gatyára. A ruhájukat a kezükbe vitték és átuszták a hajdinát.

Mikor átérttek, akkor vették észre, hogy nem is lettek vizesek. Így lettek a gyalániak hajdinások.

Gyaláni bakkancsosok: Jómódu emberek laknak Gyalánban.

A bocskor és a papucs után, mikor kezdett divatba jönni a bakancs, a gyalániak is vásároltak maguknak. Mindenütt dicsekedtek is vele. Egyszer még labdarugó mérkőzésen is bakancs volt a gyaláni focista lábán. Így ragadt rajtuk a bakancsos név.

45. KÖRÖSHEGY: Vőgybe szorultaknak nevezik őket. Körös- körül hegy veszi őket körül.

46. KÖTCSÉ: Kötcsé, "kötcséges" az oda utazás, oda jutás. Nincs va sútja.

Kötcsé, Csicsal, Teleki, csak a kódis szereti. Mivel, hogy az gyalog jár mindenfele.

47. KUNTELEP: A görgetegiek Kuntelepnek nevezték, a rossz földje miatt.

Kuntelep, Görgeteg, összefutnak görögnek.

48. KUTAS: Aki itt megfordul azt, csak kutyával vizzel kínálják.

49. LÁBOD: a lábodiak találós kérdése:

- Mi folik a két Lábod között?

Felelet: a Rinya. ti. a Rinya két részre osztja a falut: Nagy- Lábodra és Kis-Lábodra.

50. LIBICKOZMA: Lekozmált a gánicája.

51. MIKLÓSI: tutyisoknak nevezik őket, mert cifra tutyiba jártak.

52. MERNYE: Ha valaki merész cselekedetre szánja rá magát, azt szokták mondani, ha nehezen kap bele:

- Na te sem voltál még mernyén!

Ti. nincs bátorsága neki kezdeni.

Krumpli térdelők:/ ennek több változata, magyarázata van/
Nem főt meg a krumpli parázsra és, hogy megpuhuljon, meg-
térdelték.

Igen vallásos emberek laktak Mernyén. Reggel mikor, mentek
a hajnali misére, nagyon hideg volt. A templomba is.

Tél volt. Korán kisütötték a krumplit, betették a péntő
zsebbe és mikor le kellett térdelni, akkor a térdük alá
tették a meleg krumplit.

Az itt lévő summások akik a papi birtokon dolgoztak, szed-
ték a krumplit. Ugy elfáradtak, hogy letérdeltek és úgy
szedték a krumplit.

Ők is megverték a szilvát, hogy kéküljön.

53. MÉRŐ: Libások. A falu mellett a rétehen még ezer libát is
legeltettek. Még a vásárra is vitték a libákat.

54. MESZTEGNYŐ: Olyan lapos, mint egy teknő. Meszes teknyőnek
hivják.

Szemérmetlenek, mind a mesztelen nő.

55. MOSDÓS: Ők is eltolták a templomot, mert nem jó helyen volt.

56. NAGYBERKI: Fölhuzták a tehenet a templom toronyba, mert ott
kizöldelt a fü és legelje le. Mire felért a tehen kilógott
a nyelve, megfulladt. Az egyik ember elkiáltotta magát:

- Néd a, má kanyaríjja ám!

57. NAGYCSEDELY: Sebheles csepelieknek nevezik őket. Mikor még
a himlő pusztított, aki megmaradt is az arcán csunya módon
meglátszott.

58. NAGYKORPÁD: A környéken ez a mondás járja:

- Átestem, mind a Korpádi ember a felesége halálán.

Egy Korpádi ember ugyanis haragba volt a feleségivel, és az asszony halálakor mindössze ennyit mondott:

- Na ezön is átestem!

Egy másik szóláshasonlat:

- Többet dőgoztam, mind a korpádi ember vasárnap!

Akkor mondja valaki, ha egész nap semmit sem dolgozott.

59. NAK: Tollasoknak nevezik őket. Régente lakodalomkor, amikor az ifju pár kijött a templomból, az ajtóban tollat szórtak rájuk. Azért, hogy tollasak, gazdagok legyenek.
60. NÁGOCS: A szomszédos községekben a falu lakóit csollány evőknek nevezik, csufolják. A Zichy grófoknak volt itt kastélyuk. Azok ettek meg mindenféle gezemicét. A szakácsné elmeséte, hogy meg kellett korán tavasszal a csollánt készíteni. Aztán rajtuk maradt ez e csufnév.
61. ORCI: Hajdinasoknak nevezik őket. / lásd 44. monda./
Orci, Zimány, Patalom tettek a hatalom.
62. PAMUK: Gunyneve homok, mert a takaja homokos.
63. PATALOM: lásd a 61. község alatt.
64. PATOSFA: Padosfának nevezik őket. Egy nagy fa állott itt és az alatt egy pad volt.
65. PÁLMAJOR: Cigány tanya. Azt beszélnek, hogy még a tanító is megtanult cigányul beszélni, mert másképpen nem boldogult velük.
66. PETTEND: A pettendiek vitték keresztbe a létrát.
67. POLÁNY: A falu határa a mernyei papi birtokhoz tartozott. Természetes az erdőség is. A polányiak kérték, hogy valami csekély kis fát vághassanak az erdőből. Annyit engedélyeztek ahol egy létrát kivisznek. A polányiak meg csináltak egy jó hosszú létrát, és azt keresztbe vitték az erdőn. Ami

útba esett fa azt mind kivágták.

68. PORROGSZENTKIRÁLY: A hagyomány szerint egyszer erre járt Szent László király, akinek a kocsijából kiesett a kerékszög. Egy zsellér észrevette és a lyukba szög helyett az ujját dugta. A király megkérdezte tőle, hol lakik, de zsellér nem mondott semmit, mert a falunak nem volt neve. Mindezek után elnevezték Szentkirálynak.

69. RINYABESENŐ: A falubeliek gunyneve: Macskások. Egyszer a görgetegiek kismacskát tettek egy rinyabesenői ember kocsijába. Az csak otthon vette észre az "ajándékot"

Ezért mondják a szomszéd községben:

- Na hoztál-e beőnyőből kismacskát?

Azt is szokták mondani, hogy szétszedték a macskát, megnézték mi dorombol benne.

70. RINYASZENTKIRÁLY: A reformátusok olyan kapzsiak voltak, hogy a dombon lévő templomot szöges dróttal körbe kerítették, hogy a harangszóát ne szökjön, a másik faluba, Görgetegre.

Gyermekcsufoló:

Görgetegen, min görögnek, mégse malacoznak,
Szentkirályban szentek vannak, mégsem imádkoznak.

71. SÉRSEKSZŐLLŐS: A szomszéd községbeliek a falu lakóit klumpásoknak nevezi. Sáros időben Kora ősztől, késő tavaszig kötöt cifra kapcába és klumpába jártak.

72. SÁNTOS: Illatos út sántosra. Mikor Kaposvár felől megyünk Sántosra akkor a diszhóhizlalda mellett visz az út és kellemetlen bűzös a levegő. Ezt a film után nevezték el.

73. SÓJUT: A juti emberek azt mondják hogy náluk mindenből jut is marad is.

74. RINYAUJLAK: Éjjel mentek kaza jó kapatosan. Világított a hold. a toronynak jó hosszu volt, és fekete az árnyéka. Azok meg azt gondolták, hogy valami árok. Feltűrőzködte és ki átugrotta, ki átlábolt rajta, mikor aztán átértek boldogan állapították meg, hogy senki sem lett vizes.
75. SOMODOR: Ha megkérdezik a somodori embertől, hogy hova való azt mondja tréfásan:
- Sem ide. sem oda. Egyszer egy somodorba igyekvő meszeszt vak léniára küldtek be. Onnan sem ide, sem oda nem tudott tovább menni.
76. SOMOGYACSA: A falu lakóit a környéken tréfásan acsai cigányoknak nevezik. Acsai olaszoknak, ótott cigányoknak. Az acsai lapon sok cigány volt. Sok putri. Mikor az andorcsi búcsúra mentek az emberek, hát a cigányok is csak mentek, és itt Acsán tartottak pihenőt.
77. Somogyaszaló: A környékbeliak azt tartják, hogy Aszalóban, még a jeget is megaszalják.
- Somogyaszalóban keleten van a pincesor a szőlővek. Somogy-sárd nyugatra esik a falutól. Egy ember a sárdi vásárra indult reggel korán. Igen szerette a bort. Elindult a pince felé. Útközben találkozott a komájával, Kérdi tőle a komája:
- Hová ilyen korán komám?
- Sárdra sietek a vásárra!
- Hát hiszen az ellenkező irányban van, oda arra felé kell menni! ✂ mutatja ✂ az irányt/
- Tudom én azt komám, de erre sem kerülök.
- Azóta mondják, ha valakit utba igazítanak, hogy erre van, de arra sem kerül, mint az aszalói ember.

78. SOMOGYDÖRÖCSKE: Happ Döröcske, Happ Katács, van tarisznya ,
nincs kalács. Így csúfolják őket.
79. Somogyegres: Egresi bősoknyásoknak csúfolják őket.
Feltölték a padkásra a létrát, hogy az egerek ne tudjanak
lejönni.
80. SOMOGYGESZTI: A gesztieket " Högymászóknak"nevezik. A vas
sútállomásra egy nagy hegyet kellett megmászni.
81. SOMOGYJÁD: Kifogyott, mint a jádi pap az imádságbók.
Álítólag, imádkozás közben szélütés érte.
Úgy is mondják, hogy benne maradt, mint a jádi pap az i-
mádkozásban. A miatyánkot összekeverte, nem jutott a vé-
gére.
82. SOMOGYTUR: Gyermekekcsúfoló:
- Hol van Tur?
- Ott, ahol a kurtafarkú malac túr, ott van Tur, és ott
van egy bakkandúr.
83. SOMOGYSZIL: A környékben klumpásoknak nevezik őket. Itt is
zömmel svábok laktak,
Szilba van egy ügyes pék, aki nagyon szép kuglófot süt.
A receptjét a környező falvakban mindenütt ismerik. Kézről-
kézre jár. Az a mondás is járja, hogy foszlós mint a szil-
li kalács.
A sziliek rák hátán jártak. A falu határában volt egy
halastó, ahol/bizonyára a földbirtokosnak/ rákot tenyész-
tettek. Somogyszil messze volt mindentől. Ezért mondták,
hogy sokat kellett menni mire, valahova oda értek.
84. SOMOGYVÁR: Csúfoló mondóka: Somogy még vár Somogyváron,
Táskán csomagol, Viszen elindul.
85. SZAKCS: A környéken tökmagesoknak csúfolják őket. Ha vala-
hol fizetni kellett az apró pénzzel együtt tökmagot is

vett ki a zsebéből. A násznagyi címerbe pattogatott kukorica helyett tökmagot fűztek.

- 86. SZENNA: Róluk is azt tartják, hogy felhúzták a tehenet a toronyba legelni. Buta, mint a szennai böcce.

Egy bácsi vásárolt egy tehenet a topnári vásáron. Szennai embertől. Este a többi tehénnel együtt kiengedte inni a vályu melletti kúthoz, az udvarra. A szennai tehén az Istennek sem akart visszamenni az istállóba. Mondta is neki
- Te, te szennai böcce!

- 87. SZENYÉR: Mézes- mázas, mint a szenyéri ember. Az esztergomi papságnak volt itt méhészete.

A Farkas belefingott a kútba. Farkas nevű volt a környék kútásója. Nem kizárt, hogy megtörtént, vele. Ezért nem mászott ki.

- 88. SZENTGÁLOSKÉR: Tetveseknek csufolják őket. Még imádkozás közben is tetüt ódöztek.

Történt, hogy a feleség és a férj összeveszett. A feleség atádi volt, és szó- szót követett mindennek elmondták egymást. Akkor telt be a pohár a kéri embernél, mikor elkezdte mondani, hogy tetves kéri közben mutogatta, hogy hogyan ódözik a tetüt. Megharagudott ütötte verte. Meghalt el is temette. Vagyis hát azt gondolta, hogy meghalt. Pedig, de hogy, a reá hányt földből is kidudta a két kezét és mutatta, hogy hogyan ölik a kériek a tetüt.

- 89. SZENTJAKAB: Nem látni, mint a szentjakabi szűzmáriát.

Vagy eltűnt, mint Szentjakabon a Szűzmária.

A 40-50 es években történt, hogy egy asszony Szentjakabon azt állította, hogy egy patakban, vagy kútban látta a Szűzmáriát. Fél Dunántul idejött a csodát nézni, de bizony nem láttak semmit. Azóta járja a fenti mondás.

90. SZENTPÁL: Az a mondás járja róla, hogy:

- Elterült, mint a szentpáli szajha.

91. SZOROSAD: Kára bánja, Szorosad szeríjja, Somogyacsa tá-
gítja.

92. SZULOK: Szurkosok. Szén és szurok égetéssel foglalkoztak.
Dohányosoknak is nevezték őket, mert azt is termeltek.

93. TAB: a következővel csufolják:

- Nye Tervaj, Tab, Zalu. Három kenyeretlen falu.

94. TARANY: vastagréteseknek nevezik. Ugyanis sok töltelék-
ket tesznek beke. Taranyi vastagrétest hozzá ám a vendég-
ségből.

Felvitték a kisbűt egerészni a padlásra.

A kisszéket betették hizni a katrocba.

95. TASZÁR: A környékeliek gánicásoknak nevezik őket. Egy susz-
ternál az inasnak a mester felesége, mindig gánicát főzött.
Az inas meg nem szerette. Mindig oda öntötte a pángli mö-
gé. / a suszter asztal mögé./

Egyszer, már mikor a penésztől kiszőrösödött, észre vet-
te az asszony. Elkiáltotta magát, hogy:

- Jaj aptyuk a macska ide kőkezött!

Nézik vizsgálgatják, mi lehet az, de nem jönnek rá. Valami
hideget éreznek és megállapítják, hogy a macska már meg is
döglött.

Akkor mondja az inas:

- Megkőkezött, meg, meg és döglött a kentők sok gánicája,
amit velem meg akartak etetni! Azóta mondják: Megdöglött, mint
a taszári gánica.

Összeragadt, mint a taszáriak gánicája.

96. TOPONÁR: Medvéseknek nevezik őket. Egy vásár, vagy búcsú alkalmával medve táncoltató járt a faluban. Valahogy elszabadult a medve. Mindenki azt kereste. Estefelé volt már az idő, az emberek már kapatosak voltak. Bementek egy pajtába, és ott egy részeg ember elaludt, áhorkolt. Sötét volt. Az emberek bementek és a sarokba beszorították a részeg embert. Azt gondolták, hogy a medve. Mikoriban megindult a vasút, a toponáriak is azzal jártak. Tejet, tejterméket vittek a városba. Már Tponáron alig értek fel. De csak beszorultak a vonatba. Akkor a bent levő férfiak elkiáltották magukat:

- Indulhat a vonat, fenn van már a toponári Mária is!
Még nóta is van róla:

-Esőbe, sárba, télen nyáron,
Legszebb lány a Mária a Toponáron.

Meg se közelíti a Jucú, meg a Sári,

Mert a legszebb lány a Topnári Mária. //: esőbe stb. /

Gazdagodott anyagilag Topnár is. Vették a modern bútort a rekamiét. Az egyszeri asszonyék is vettek. Na jól van, megvásárolták. A régi ágyakat kitették. Másnap kérdi ám a szomszéd asszony tőlük:

-Na hogyan aludtak az új rekamén?

-Jaj drága szomszéd asszony mondhatom, hogy sehogyan.

Vagyis, hát úgy, ahogyan ülve lehet aludni, vagy egy kicsit bóbicálni.

- Hát miért ülve aludtak?

- Hát nem lehet ezen másképpen aludni!

Akkor tudta meg a szomszéd asszony, hogy nem tudták kinyitani, és ülve aludtak rajta. Akkor a szomszédék kinyitották nekik, de talán azóta is nyitva van. Mert olyan egyebugyák.

Ezekkel történt, meg a következő is. Jött a kéményseprő és kérte a seprési díjat. Akkor az asszony odavitt neki egy szakasztóba pénzt, hogy abból vegye ki a járandóságát. Annyira buták voltak, hogy még a pénzt sem ismerték. Hiába gazdagodtak, ha észbe lemaradtak.

97. TENGŐD: Gőgös kálomistáknak csufolják őket.
98. TORVAJ: A Tabnál lévő mondókéval csufolják őket.
99. TÖRÖKKOPPÁNY: Zsírosok. A csománál leírt mondával csufolják.
100. UJVÁRFALVA: Szét-szedték a macskát, megnézték mi derombol benne.
101. Heten vannak, mint a vései ördögök. Gudócoknak is hívják őket.
102. VISNYE: Kocsival vitték ki a bikát legelni, és a kocsiról leugrott, és bele a halastóba. Onnan úgy halászták ki. A visnyei bikát halásztak, és békát fogtak.
103. VISZ: Ez a mondóka járja róla: Turbu az út odavisz,
Karádru meg visszavisz.
104. VÖRS: A vörsieket "Küszösöknek" Kiszösöknek nevezik. Ez egy hal, a küsz. Ebből sokat fogtak tél elején, s a piacokon vásárokon árulták:
- Kiszetve vegyenek, kiszet vegyenek!
Nevezik őket csíkosoknak is, mert ha nem fogtak halat, a nádasban berekben csíkot fogtak. Ez is egy halfajta.
105. ZALA: Lásd a tabi mondókát. Szokták mondani hogy:
- Zalaiak, mégis Somogyiak.
106. ZAMÁRDI: A régi falu fensíken volt. Szamárháton hordták fel a vizet. Az idegen ezt látva Szamárdinak nevezte őket.
107. ZICS: A környező község lakói kakukkevőknek nevezi. A gyerekek kint egy kicsi fészekbe egy nagy madarat találtak. Hazavitték, hogy galamb fióka és elkészítették. Azután derült ki, hogy kakukk volt.

108. ZIMÁNY: A környező községekben a zimányiakat tutyisoknak nevezik. Nem volt, most sincs vasutja. Toponáig, vagy kosival, vagy gyalog mentek. Hosszu volt az ut és fárasztó. A legkényelmesebb lábbelit a tutyit választották. Ez nem törte fel a lábukat.

109. Magyaratád: Az Atádiak és a kériek per^eskedtek egy földért, ami a határon volt. Ákakukk döntötte el a pert, amelyik félen megszólalt, azoké lett a föld.

110. SOMOGYJÁD: Olyan buta vagy, mint a jádi toronyóra:

- Felet mutat, háromnegyedet üt, és egész óra van.

111. Várda: Agyon verték a farkaskutyát, mert azt hitték, hogy farkas.

Ákövetkező történetekről nem lehet megállapítani, hogy melyik faluz csúfolták vele. Több helyen is emlegetik.

A kifárasztott gombóc: Az egyszeri gyerekéknél gombóc volt.

A gyerek nem tudta felbökni a villára, mindig kiugrott a vikla alól. Az édesanya látva a gyerek kinlódását, elvagdosta a gombócokat. Mézre a gyerek azt felelte neki:

- Könnyű volt édesanyámnak a dolga, mert már én kifárasztottam.

A borgyu zuzza: Borjut vágtak a faluban. Elküldték a leányt, hogy vegyen belőle. A hús mérő kérdezi tőle, hogy mit kér

Nem tudja megmondani. Mikor vallatóra fogja, hogy mégis mi kellene? Rávágja a leány, hogy zuzzát kér.

Legyet a padlásra zárják: A hidegkonyhában sok volt a légy.

A háziasszony kergeti őket, mikor már alig van, akkor elhuzza bezárja a padlás ajtót. Gondolván, hogy felzárja a padlásra őket.

Fejsze mag: Április elsején a kisebb tudatlan gyerekeket elküldik a nagyobbak a boltba fejsze magért.

A macskának lámpát gyujtanak: A kamrában sok az egér. Bezárják a macskát. Már sokat fogott. Gondolja a gazdaasszony, hogy éjszakára is ott hagyja. De, hogy lásson a macska, lámpát gyújt neki.

Urvacsora osztás: Református felekezetben urvacsorázás van. Az asszony református, a férj katolikus. Elmegy a feleségével a templomba. Látja, hogy bort is osztanak. Jó iszákos ember volt. Ő is beáll a sorba a többi férfival. Mikor már másodszor megy a pap elé, halkán odasúgja neki a pap:

-Atyámfia, nemcsak Krisztus vérével él az ember, hanem a testével is!

Ugyanis a kenyér osztásakor sosem ment oda.

Felpofozzák a malacot: Az egyszeri asszony etette a malacokat. Az egyik nem érte fel a vályut, a másikkal mindig elturták. Fogta az asszony és felpofozta a malacot.

A Smogyi embert agyon hajszolja a nadrágja:

Az egyszeri ember este ment haza. Erdő mellett ment el. Egyszer csak hall valami surrogást. Megáll, hallgatózik. A surrogás is abba marad. Elindul, megint hallja. Futni kezd, jobban hallja. Hazáig futott. Nem vette észre, hogy a vászon nadrágja szára surolódott össze és az adott surrogó hangot.

Keresztelő: Régen több községnek volt egy temploma. Nagyon hideg tél volt. Az volt a szokás, hogy a keresztanya vitte el a gyereket kereszteltetni. Az anya nem volt velük. Az anyának már volt egy gyereke. Annak más volt a keresztanyja. Ez a komaasszony most került a rokonságba. Mennek az úton. Akkor jut eszükbe, hogy meg sem kérdezték,

mi legyen a fiú neve. Na jól van. Elhatározták, hogy Péter lesz. Meg is keresztelte a pap Péterre. Mikor hazaérnek, az anya kérdezi, hogy mi lett a neve? Mondják, hogy Péter.

- Jaj hát a Péterem is Péter! - mondja az anya. Ugyanis a másik fiának is Péter volt már a neve.

Honismereti szakkörünk a falucsúfolókat, tréfákat, történeteket egyes falvakról 1980-81. uttörőévben gyűjtöttük. Vagyis akkor kezdtük gyűjteni. Azóta gyarapodott a gyűjtésünk.

Szakköri foglalkozásra, iskolai feladat gyanánt.

Adatközlőink voltak a szüleink, nagyszüleink, és a zimányi idősebb emberek. Mindenki szívesen segítette munkánkat.

Adatközlőink zimányi emberek, de hallottunk falucsúfolót tanárainktól társainktól is. Ezek a falucsúfolók élnek még mindig. Sőt keletkeztek újak.

Nagyszüleink úgy hallották, hogy eljártak vásárokra / Karád, Igal, Topnár, sőt másik megye: Dombóvár, Szigetvár./

Jöttek messze földről árusok. Árulták a portékáikat. Szénégetők, meszesek, tálások. Jártak faluról- falura, a vándoriparosok is. Köszörüsök, drótos tótok, szijjgyártók, betüvágók. Koldusok, kéregető, favágó cigányok. Ezek mind hozták vitték a hírt. Egyik faluból, a másikba. Ahol nem fogadták őket kicsufolták azokat.

Jártak a faluból Andocsra, Segesdre búcsúra. Két három napig oda voltak. Nem minden idejüket töltötték imádkozással. Beszélgettek, viccelődtek, kicserélték a híreket. Hosszú volt az idő és az út is amit, ott töltöttek és amig mentek. Jutott mindenre idő.

Nagyapáink is akiknek lovuk volt, jártak fuvarba. Hozták, vitték az orvost, papot. Terményt bort szállítottak a Balaton környékére. Dombóvár felé, Szigetvárra.

Betértek a kocsibeszállóba, csárdába. Ott is sok mindent hallottak. Nem volt rádió, televízió. Több idő volt a barátkozásra, vendégeskedésre.

Kalákában végzett munkára is több alkalom volt. / Fonó, fosztás, búzahordás, masinálás, cséplés, disznóvágás, szüret, búcsú, vásár, bálok, mulatozások, rokonlátogatás, pinzeszer./

Ilyenkor aztán ment a mese, a tréfa, élcelődés, viccelődés. Akkor is eljutott a hír a Balatontól a Dáváig, és a megye egyik szélétől a másikig.

Most is terjednek, keletkeznek falucsufolók. Kollégiumokban, közép,-szak- és ipariskolákban. Az egész megyéből jönnek a diákok. A mi diákjaink több helyen tanulnak: Marcali, Csurgó, Ádánd, Tab.

Egy-egy munkahelyen, gyárban, üzemben sok ember, sok helyről dolgozik.

A fiúkat is messzebb viszik katonának, sok idmerőst szereznek. Ott is megy az élcelődés, viccelődés a komoly munka mellett.

Nyáron táborozáson, nyaralás idején is sokat tudunk meg.

Igy aztán ez a munka nem befejezett. Tugatosan gyűjtjük tovább. Mindig újabb és újabb történeteknek, bukkanunk a nyomára. Ezeket már fel is jegyezzük.

A felhasznált irodalom: Somogy megye földrajzi nevei

Részletes térkép.

Az IUMK Honismereti Szakkör tagjai.

Kaposvár Csokonai köz 1.

Szakkörvezetőnk: Orbán Gézáne tanító

ADATKÖZLŐK:

- ÁGOSTON ANTAL 1911. rk.
 Ágoston Antalné Csiszár Margit 1923. rk.
 Ágoston Béláné Kiss Mária 1913. rk.
 Bajzik István 1949. rk.
 Bajzik Istvánné Nagy Margit 1951. rk.
 Horváth József 1920. rk.
 Kéri Ferenc 1914. rk.
 Kéri Ferencné Szijártó Irén 1927. rk.
 Kosaras István 1925. rk.
 Kosaras Istvánné Fogarasi Anna 1927. rk.
 Kovács Gyula 1922. rk.
 Kovács Gyuláné Horváth Ilona 1949. rk.
 Pavlényi Károly 1944. rk.
 Pavlényi Károlyné Horváth Rózsa 1952. rk.
 Sovák Ferenc 1908. rk.
 Sovák Ferencné Feith Mária 1914. rk.
 Zánkai Károly 1916. rk.
 Zánkai Károlyné Hermann Erzsébet 1930. rk.
 És még sok társunk, barátunk....